

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Str. Dimitrie D. Gerota nr. 7-9, sector 2, București, cod poștal: 020027

Telefoane: 021.310.23.56, 021.316.31.34

Fax: 021.316.31.31

021.310.23.57, 021.316.31.33

Cod fiscal: 10464660

E-mail: ces@ces.ro

www.ces.ro

Membru fondator al Asociației Internaționale a Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare (AICESIS)
Membru al Uniunii Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare Francofone (UCESIF)

„Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.” (Art. 141 din Constituția României revizuită)

Nr. 1108/12.02.2025

Biroul permanent al Senatului

Bp. 7, 17.02.2025

AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru modificarea

Legii nr.286/2009 privind Codul penal (b7/30.01.2025)

În temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 11 lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare, Consiliul Economic și Social a fost sesizat cu privire la avizarea *propunerii legislative pentru modificarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal (b7/30.01.2025)*.

Biroul permanent al Senatului

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

30, 17.02.2025

În temeiul art. 5 lit. a) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ședința din data de 12.02.2025, desfășurată online, conform prevederilor Hotărârii Plenului nr.86/17.05.2022, avizează **NEFAVORABIL** prezentul proiect de act normativ, cu următoarea **motivare**:

- sancționarea prezenței în sânge a alcoolului într-o concentrație minimă predeterminată, pe de o parte, și a substanțelor cu efect psihoactiv indiferent de concentrație – și, deci, de aptitudinea lor de a influența capacitatea de a conduce – pe de altă parte, reprezintă o formă de legiferare cu vicii de coerență și predictibilitate, care induce un tratament discriminatoriu cu efecte negative majore asupra, potențial, oricărui cetățean, fără un beneficiu social identificabil;
- scopul normei penale a cărei modificare se propune nu este cel de a sancționa orice consum de substanțe cu efect psihoactiv, ci de a preveni și sancționa situațiile în care

capacitatea de conducere a autovehiculelor (obligatorie pentru deținerea unui permis de conducere) este alterată de respectivele substanțe. Este necesar a se avea în vedere că aceste substanțe sunt identificabile juridic în Ordinul nr. 4.169 din 8 decembrie 2023 pentru aprobarea Listei preparatelor care conțin substanțe stupefiante și psihotrope prevăzute la art. 10 alin. (2) din Legea nr. 339/2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope, cu modificările și completările ulterioare, ele reprezentând, în integralitatea lor, substanțe ce se regăsesc în componența unor medicamente aprobate pentru uz în România, iar purul lor consum neîntrând, așadar, sub incidența legii penale. Alterarea acestei capacități nu este indicată în mod obiectiv de prezența în sânge, în orice concentrație, a unor substanțe comune cu remanență în sânge timp de mai multe zile, cum ar fi codeina, iar incriminarea purului consum al unor substanțe cu utilizare legală și curentă poate conduce, dimpotrivă, la consecințe sociale negative prin refuzul preventiv al unor tratamente;

- instituirea sancțiunii cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi pentru orice persoană care conduce un vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere, având în sânge droguri sau alte substanțe cu efecte psihoactive, se face exclusiv din perspectivă calitativă (respectiv prezență sau absență în sânge a acestor substanțe), fără posibilitatea analizelor cantitative (cantitate/concentrație), fără a se lua în considerare prezența oricăror substanțe psihoactive utilizate în diferite tipuri de tratament și fără dreptul de a solicita expertiză medico-legală;
- adoptarea formei propuse a art. 336 alin. (2) ar putea conduce la condamnarea unor persoane care nu prezintă niciun pericol real pentru siguranța traficului, doar pe baza prezenței reziduale a unei substanțe în organism. Propunerea legislativă nu arată un echilibru între protecția siguranței rutiere și respectarea drepturilor individuale, astfel încât să prevină situațiile în care persoane nevinovate ar putea fi sancționate. În plus, ar fi trebuit să se alinieze practiciile judiciare și principiilor fundamentale ale dreptului penal, evitând transformarea Codului penal într-un mijloc indirect de sancționare a consumului de droguri, care nu este reglementat nici măcar de legi speciale. Totodată, ar fi trebuit să clarifice elementele constitutive ale infracțiunii, evitând interpretările divergente în instanțe și să respectând principiul proporționalității sancțiunilor penale, sancționând doar acele persoane care prezintă un pericol real pentru siguranța traficului. Adoptarea formei propuse ar putea conduce la condamnarea doar pe baza prezenței reziduale a unei substanțe în organism a unor persoane care nu prezintă niciun pericol real pentru siguranța traficului;

- nu există reglementări clare, previzibile și juste a noțiunii de „a fi sub influență” substanțelor cu potențial psihoactiv, în contextul în care sunt medicamente care pot face parte dintr-un tratament de susținere în anumite cazuri de afecțiuni. Existența unor substanțe inofensive care pot da rezultate fals pozitive în cazul multor conducători de autovehicule poate duce la incriminarea și condamnarea injustă a acestor conducători de vehicule, ei având în organism cantități reziduale, inactive și/sau irelevante, de substanțe psihoactive ori metaboliți (chiar și inactivi), survenite în urma consumului de medicamente banale, alimente, tratamente prescriptibile sau consum de substanțe petrecut chiar și cu săptămâni în urmă, printre altele, care nu mai pot afecta advers, în vreun fel, capacitatea de a conduce;
- este necesar a se acorda o importanță deosebită unor limite terapeutice pentru șoferii care beneficiază de diferite tratamente care nu sunt de natură a le afecta în mod negativ abilitățile de condus, fie prin incapacitatea farmacologică a substanței de a influența advers abilitățile de șofat, fie prin dozaje mici, fie după epuizarea efectului medicamentos ori prin faptul că prezența substanței are în fapt efectul de a reduce riscurile la care se supun pacienții care conduc;
- recomandăm ca legiuitorul să acorde o atenție sporită unor aspecte ca necesitatea unor cercetări mai ample asupra efectelor diferitelor substanțe psihoactive, influența lor asupra reflexelor conducătorilor auto și delimitarea clară între droguri și substanțe medicamentoase;
- proiectul legislativ nu ține cont de opinia argumentată, definitivă și rațională adoptată de Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, Decizia nr. 25/2025, care arată că: *„este demonstrat științific, existând un consens la nivel european și internațional, faptul că aceste efecte psihoactive nu se produc în tot intervalul de timp în care substanța poate fi detectată, sub forma metaboliților săi activi sau inactivi, în probele biologice ale unei persoane”*;
- în forma actuală, prevederile legislative nu fac distincție între simpla prezență a unor substanțe psihoactive în organism și influența reală a acestora asupra capacității de a conduce, ceea ce poate genera sancționarea injustă a persoanelor care urmează tratamente prescrise medical;
- pentru a se asigura o reglementare echilibrată și justă, este necesar a se stabili praguri cantitative clare, similare celor utilizate pentru alcoolemie, care să permită o evaluare obiectivă a influenței substanțelor asupra capacității de a conduce. Această abordare este în concordanță cu practica internațională, unde reglementările stabilesc limite diferențiate pentru substanțele psihoactive, ținând cont de efectele reale asupra

funcțiilor cognitive și motorii ale conducătorilor auto. Implementarea unui astfel de sistem ar putea asigura o aplicare echitabilă a legii, menținând siguranța rutieră, prevenind abuzurile și protejând drepturile fundamentale ale cetățenilor;

- propunerea legislativă poate afecta drepturile persoanelor care au nevoie de tratamente psihotrope și care nu reprezintă un pericol real pentru siguranța rutieră, existând riscul ca măsurile propuse să încurajeze abandonarea tratamentelor de către astfel de pacienți pentru a nu risca sancțiunile penale, ceea ce ar putea duce la agravarea condițiilor de sănătate mintală și ar augmenta nesiguranța publică;
- substanțele psihoactive incluse în legislația românească actuală nu se limitează doar la droguri ilegale, ci includ și medicamente prescrise de medici, cum ar fi anxioliticele, antidepresivele, psihostimulantele pentru tratamentul ADHD sau antipsihoticele. Aceste medicamente sunt esențiale pentru tratamentele psihiatrice și, frecvent, sunt administrate pacienților care suferă de afecțiuni psihice compatibile cu conducerea autoturismelor. Creșterea pedepselor pentru aceștia, fără o reglementare clară și diferențiată, ar putea pune în pericol sănătatea mintală a multor persoane, deoarece efectele psihoactive manifeste și incapacitante ar putea fi confundate cu prezența reziduală a medicamentelor. În absența unei evaluări expertale complexe, s-ar eluda posibilitatea analizei detaliate a condițiilor și circumstanțelor care pot influența stabilirea de către organele judiciare a responsabilității, imputabilității sau vinovăției.

Președinte,
Sterică FUDULEA

